

Vprašanjem glede inzeratov i. dr. se naj priloži na odgovor dopisnica ali znamka, — Dopisi naj se frankirajo. — Rokopisi se ne vračajo.

Ljubljana. ...
...
mm visok ter 55 mm
ok prosto; za cknrai 2 l
za večkrat popust.

Efektii.
Zagreb: Banka za Primorje 925, Jadranska banka 0—2020, Jugoslovenska banka 585—600, Ljubljanska kreditna banka 975—990, Praštediona 9500—9550, Riječka pučka banka 445—450.

„Trgovački ustav“.

Belgrad, 23. marca.

Dosedaj nismo v načelni debati čuli niti enega stvarnega in pametnega govornika. Vsi so bili več ali manj demagogi. Govorili so kakor se govori na javnih ljudskih shodih, če ne še slabše. Taki govorniki kakor opozicijalci so ustavni načrt presojali iz gologa partizanskega stališča. Pri tem so šli tako daleč, da so se prvi kot drugi sklicevali celo na mrtvece. Kakor, da bi bili junaki umirali za njihov centralizem oziroma za federalizem! Tak način borbe se zdi človeku gnusen.

Šele danes, ko so oficijelni govorniki organiziranih grup končali, je nastal preobrat. Govor dr. Trumbića je bil prvi v ustavni debati, ki ni šel za tem, da bi agitiral za kako partijo. Stvarno, prepričevalno je govoril in opozoril gospodo, da napadno rešuje ta veliki, velevažni problem. Povedal je tudi jasno in odkrito, kje so vzroki, da velik del hrvaškega naroda ni zastopan v konstituenti, kje so vzroki, da gine ljubav do te naše zemlje, osvoboditve s tolikimi žrtvami. Vzroki so v vladnem režimu. Namesto, da bi s pametnim in pravičnim vladanjem to ljudstvo uverili, da ima v naši državi zaščito, so ga z raznimi nezakonitimi merami in z nesposobno administracijo naravnost tirali v protidržavni tabor. Trumbićev govor, ki ga nadaljuje v ponedeljek, je velika obsodba absolutističnega režima nasilno in nezakonito vladajočih strank.

Čudovito, naravnost porazno je vplival na demokrate članek demokratskega poslanca dr. Rojca v »Novi Evropi«, ki obsoja sedanjí režim in mu pripisuje vse zlo separatističnega gibanja na Hrvatskem, na katerega se je dr. Trumbić skliceval tekom svojega govora. Po dosedanjem govoru sodeč, bo dr. Trumbić glasoval proti vladnemu ustavnemu načrtu, s katerega pomočjo hočejo demokrati in radikali sedanjo politiko tirati naprej, ako se bistveno ne izpremeni. Zakaj ta ustava bi onemogočila vsak sporazum in bi se nasprotje med Hrvati in Srbi še bolj oglobilo.

Za dr. Trumbićem bo govoril narodni socialist Deržić, ki bo utemeljil stališče narodno - socialistične stranke napram ustavnemu načrtu. Govoril bo proti. Priglasenih je še več govornikov in je mogoče, da bodo načelno glasovanje preložili na čas po srbskih velikonočnih praznikih. Pri načelni debati bo vlada vsekakor zmagala, ker Radić ni tu in ji zadostuje nadpolovično število prisotnih poslancev. Isto velja za specijelno glasovanje. Drugače pa je s končnim glasovanjem, kjer je treba ne glede na to, ali je Radić tu ali ne 211 glasov. Sicer bo pa že načelno glasovanje nekako merilo in se morajo vladne stranke na vsak način prizadevati, da dobijo vsaj toliko. Zato se Pašić pridno pogaja s 14 muslimani iz južne Srbije, ki so se izneverili vladnim strankam, ker hočejo doseči, da bi se tudi njim dalo milijone za glasovanje kakor njihovim kolegom v Bosni, ki so dobili — kakor znano — 300 milijonov dinarjev. Torej kupčija in bi se ta ustava prav lahko imenovala »Trgovačka ustava«. Da bodo ta denar plačali agom in begom davkoplačevalci in ne ministri milijonarji, to je jasno kakor beli dan. Če bo torej ustava sprejeta, bo sprejeta le s težkimi žrtvami. Poleg tega ne bo nudila nobenih garancij za razvoj in procvit jugoslovanskega naroda. Zato moramo stati na stališču, da je treba doseči sporazum. V Češkoslovaški in v zadnjem času na Poljskem so sprejeli ustavo kompromisnim potom in tako se mora zgoditi tudi pri nas. Ustave si ne damo nadiktirati od demokratov in radikalcev!

Proti temu se bomo odločno borili, ker vemo, da jim gre samo za partizanstvo, za vlado. Z ustavo mora biti zadovoljen ves narod in ne samo bankokrati.

Debata v konstituenti.

Po govoru poslanca dr. Trumbića, ki je obsodil sedanji absolutistični režim in nastopil protiviladni načrtu ustave, je dobil besedo poslanec Iv. Deržić. V svojem govoru, ki ga objavljamo v celoti, je obrazložil razloge, radi katerih poslanca narodno - socialistične stranke ne moreta glasovati za vladni ustavni načrt, ako se isti bistveno ne popravi. Ta izjava je napravila na demokrate mučen utis, ker so do

zadnjega upali, da bodo narodni socialisti glasovali z njimi. To se nam zdijo popolnoma umljivo. Če deset klerikalcev nastopi proti njim, jih ne boli tako, kakor če nastopi proti njim en sam naprednjak. Tega tudi ne prikrivajo, kar izhaja iz včerajšnje številke »Jutra«. Da uničujoči utis, ki ga je napravil govor poslanca Deržića, ki je razkrinal bankokratsko protinarodno politiko naših demokratov nekoliko popravijo, govore o polomijadi in posmehovanju.

Poleg drugega jim nikakor ne gre v glavo izjava, da ostane narodno-socialistična stranka zvesta svojim načelom in da se bo za njihovo uresničitev borila do skrajnosti. Ni čuda. Načela so namreč demokratov tuja beseda. Oni so jih prodali bosanskim agom in begom za tristo milijonov dinarjev v obliki odkupnine zemlje, proti kateri so v volilni borbi odločno nastopali in tako slepili svoje volilce; sedaj se ti žedni bratci pogajajo z muslimani iz južne Srbije, ki bi tudi radi bili plačani, da glasujejo za vladni ustavni načrt. Če stvari tako stoji, je pač umestno posmehovati se vsem, ki so ostali zvesti svojim načelom. Poslanec Deržić je nečedno politiko osobito slovenskih demokratov primerno razkrinal, zato so hudi in poparjeni. Sram jih je pred svojimi srbskimi tovariši. Še bolj jih bo sram, kadar dospe poročilo v Beograd o izidu občinskih volitev v Sloveniji. Naši mladini okoli »Jutra« naj se kar potolažijo. O njihovih dejanjih bo še večkrat govora v parlamentu. Tam je najprimernejše mesto za to.

Govor posl. Deržića.

Gospodje narodni poslanci! Gospod minister za konstituentno je v svojem govoru izjavil, da je načrt ustavnega odbora nekako delo vseh strank, ki so zastopane tu v Ustavotvorni skupščini. Jaz se čudim, da gospod minister za konstituentno ne pozna te naše ustavotvorne skupščine. Kajti stranka narodnih socialistov ni bila zastopana v ustavnem odboru radi poslovnika, ki ga je izvolila izdati vlada gospoda Vesnić in ki ga je potem ta ustavotvorna skupščina s svojo vladno večino sprejela. Po tem poslovniku majhne stranke niso imele pravice biti izvoljene v posamezne odbore, ako niso hotele pogaziti svojih načel in se pridružiti obstoječim večjim ali manjšim strankam. Zato, gospodje, mi boste dovolili, da vam tu razložim stališče narodnih jugoslovanskih socialistov do ustavnega načrta, ki ga je predložil naš ustavni odbor.

Po mojem mišljenju je ta ustavni načrt, kakor je izšel iz sej ustavnega odbora, jasno ogledalo razmer, v katerih je živel jugoslovanski narod po osvoboditvi in ujedinjenju. Razmer, v katerih je živel naš jugoslovanski narod pred vojno, mislim da ni potrebno podrobneje razlagati; kajti vsi vemo, da je srbski del našega naroda v bivši kraljevini Srbiji vodil ogromno in hudo borbo za priznanje naših pravic, za osvoboditve celokupnega jugoslovanskega naroda; mi pa tudi vemo, da je oni del jugoslovanskega naroda, ki je bil pod avstro-ogrskim režimom, zadnje decenije vojeval boj proti avstro-ogrski tiraniji in da se je z vsemi močmi trudil, da bi se rešil stoletnega robstva pod habsburškim jarmom.

Prišla je svetovna vojna, v kateri je najhujše trpel srbski del našega naroda v bivši kraljevini Srbiji. Te žrtve, ki se jim mora klanjati vsaki jugoslovanski državljan, so prinesle to, o čimer smo mi desetletja in desetletja sanjali in o čimer so peli naši največji pesniki, bodisi srbski, hrvatski ali slovenski: ta borba je bila kronana s takim uspehom, da kakoršnega se mi ob početku vojne nismo upali niti misliti: krona je bila z ujedinjenjem in osamosvojitvijo jugoslovanskega naroda v eni enotni državi. (Klici: Tako je!)

Če je govornik skrajne levice gospod dr. Sima Marković v svojem govoru poudarjal, da naš jugoslovanski narod ni bil pripravljen na ujedinjenje, ko je prišel prevrat, postavim jaz protitezo in rečem, da ta jugoslovanski narod je bil pripravljen na ujedinjenje.

(Ploskanje.) Zadnji dve leti svetovne vojne sem imel priliko potovati po vseh pokrajinah, koder prebiva jugoslovanski narod, od Skadra pa dalje proti Perisoviču, Nišu, Črni gori, preko Hrvatske in Slovenije in moram reči, da je jugoslovansko delavsko ljudstvo brez razlike plemen in vere komaj čakalo, da se

zruši stari režim in da se ljudstvo ujedini. (Tako je!)

Postaviti pa moram tudi drugo protitezo, da namreč na prevrat in na ujedinjenje niso bili pripravljeni tisti, ki so po ujedinjenju vzeli oblast v svoje roke.

V naši skupščini imamo dva velika bloka, ki bijeta danes boj drug proti drugemu. Na eni strani imamo takozvani meščanski buržoazni blok, ki je smatral dobo tik po prevratu za najugodnejši čas, da si zagotovi za dolga desetletja premoč, supremacijo in vlado nad celokupnim jugoslovanskim narodom. Na drugi strani pa imamo proletarsko maso, ki si ni znala tekom dveh let in pol obvarovati tiste svoje pozicije, ki ji gre po njenem delu in njenem pomenu za državo in narod. (Medklici: »Kje so pa seljaki?«) Gospod medklicatelj, tudi na to dobite odgovor.

Rekel sem, da je na eni strani buržoazna stranka, ki je smatrala dobo po prevratu za najugodnejši čas, da si zagotovi nadoblast za decenije in decenije. Ta stranka je videla, da se naše ljudstvo v ekonomskem in političnem oziru še ni tako daleč povzpelo, da bi moglo z zdravim razumom presoditi, kaj je dobro in kaj je slabo. Jasen dokaz za to so bili tudi govori gospodov predgovornikov iz vladne večine, ki so se cedili patriotizmu in ne vem česa še vsega in ki so se sklicevali celo na naše najboljše ljudi, ki so prešli kri za ujedinjenje, češ, da moramo radi njih glasovati za ta ustavni načrt. Toda, gospodje, oprostite mi, mislim, da so dotični govorniki tako govorili samo radi tega, da bi uspevali maso delavskega jugoslovanskega ljudstva, da bi se ta masa ne zavedala svojih pravic in dolžnosti do države in da bi stranke sedanje vladne večine še dalje obdržale državno moč v svojih rokah.

Če je gospod medklicatelj rekel: Kje so mase naših kmetov, našega kmetijskega ljudstva? moram jaz poudariti eno: te mase kmetijskega ljudstva so v teku štiriinpolletnega klanja pretrpele največ. Toda te mase so se dale zapeljati od zastopnikov velekapitalističnih strank, so se dale zapeljati od ljudi, ki so samo radi tega govorili o patriotizmu, da so kmene lahko sami socialno in gospodarsko izkoristili.

To vidimo prav tako pri pravoslavljih kakor pri katoličanih. Najbolj eklatanten dokaz za moje trditve pa imamo pri bratih Muslimanih. Tam je šla masa ljudstva skupaj z navijšo inteligenco kot predstavništvo najhujšega kapitalizma, ki so ga dajali vladajočemu sloju Alah in razni Sultani; ta inteligenca je s pretinjami in s tem, da je v ljudeh vzbujala strah, da hočejo v naši državi pritisniti Muslimane ob zid, zapeljati onega muslimanskega kmeta in delavca, ki sta ga v Bosni stiskala beg in aga prav tako, kakor njegovega brata pravoslavne ali katoliške vere. (Dalje prih.)

Beleške.

Najboljših ni bilo!

»Tajništvo JDS se poroča, da še cela vrsta sicer najboljših pristašev dosedaj ni volila. Vzdržanje pri volitvah je izdajstvo! Pozivamo nujno demokrate, da gredo brez odloga na volišče!« Tako je pozival včeraj popoldan »Slov. Narod« v Ljubljani. Torej, najboljših ni bilo, ker jih je bilo ostudne gonje, ki jo je uprizorila JDS, sram.

Vse zaman.

Vkljub temu da so švigali v Ljubljani izvoščki in avtomobili in vozili demokrate na volišča na račun volilnega fonda, niso mogli spraviti skupaj zadostne večine.

Doslednost pa taka!

Še predvčerajšnjem je pisalo »Jutro«, da je gosp. Pesek bankrotten berač, v svoji včerajšnji številki pa ga zmerja z vojnim dobičkarjem, kateremu sta meni nič tebi nič dve banki baje kar naenkrat posodili tri milijone kron! Konstatiramo to sedaj, po volilni boju, da vsakdo uvidi, kako se »Jutro« pri svojem obligatnem predvolilnem blatenju nasprotnih kandidatov samo tolče po zobeh.

Čudno!

Iz povsem verodostojnega vira smo izvedeli, da včeraj »Jugoslav. kred. zavod« ni samo v redu izplačeval vseh zahtevanih hranilnih vlog, temveč celo dovolil kredit in ga tudi izplačal v znesku preko tristotisoč kron. Do sedaj v resnici še nismo čuli, da bi bankrotni zavodi dovoljevali kredit.

Razna poročila.

Fašistovska strahovlada na Reki. Dne 24. t. m. so se vršile na Reki volitve. Zmagal je Zanelli s pomočjo Jugoslovancev in drugih strank. Ko so fašisti zvedeli, da so premagani, so z bombami pregnali komisijo in razbili škrinje, nato pa proglasili vojaško diktaturo in prevzeli upravo mesta v svoje roke. Karabinjerji so pobegnili iz mesta. — Pri vrhviš spopadih so bile 3 osebe ubite, ranjenih pa je nad 60. Vse vezj s Sušakom so pretrgane. Jugoslovanci so v velikem strahu za življenje in imetje. Baje namestajo fašisti uničiti luko Baroš. — Za varstvo Jugoslovancev je stavil dr. Barić interpelacijo na ministrskega predsednika.

»Agencija Stefani« zanikuje splošno stavko v Italiji. Napram govoricam, razširjenim v inozemstvu, ugotavlja Agencija Stefani, da v Italiji ni splošne stavke in da vlada razen manjših spopadov med fašisti in komunisti popoln red in mir.

Skoro cela Tirolska za priključitev k Nemčiji. Kolikor je dosedaj znan izid ljudskega glasovanja na Tirolskem, je bilo približno 96/100 glasov za priključitev Tirolske k Nemčiji.

Madžarska vojska. Brambni odsek madžarske narodne skupščine je imel te dni sejo, na kateri je brambni minister Belitska obrazložil organizacijo narodne vojske, kakor jo določa trianonska mirovna pogodba. Narodna vojska bo po tem zakonskem načrtu obstajala iz sedem mešanih brigad, vsaka brigada iz dveh polkov s tremi bataljoni in enim samostojnim bataljonom, ene eskadron, enega topniškega oddelka s tremi baterijami in odgovarjajočimi pomožnimi organi. Minister je izjavil, da ostane v službi 1750 častnikov in 2834 podčastnikov. Ostali častniki in podčastniki se dodelje službo pri carinski straži.

Gospodarstvo.

ŠE NEKAJ O IZGREDIH NOTRANJEGA DRŽAVNEGA POSOJILA.

V ponedeljkovi številki smo bili glede našega notranjega državnega posojila mnenja, da bi se dale glavne naložbe v tuji valuti, izvaliti v svrhu državnega posojila iz skrivališč, v katere so se zatekle, s tem, da bi se izdale obveznice državnega posojila, glaseče se na zlato dinarje, tako, da bi podpisniki državnega posojila imeli vplačati dotične obveznice v zlatu, ali v naši ali pa tuji valuti po dnevnem tečaju ter da bi se obresti (in seveda tudi povračilo posojila) imelo plačevati v zlatu, ali pa v naši valuti po dnevnem kurzu, s čemur bi se dosegla stabilnost vrednosti obveznic.

Ali kakor ima vsaka stvar dve lici in več tako ima tudi predlagan način notranjega državnega posojila dve lici. Državno posojilo v zlatu bi namreč pač zajamčilo podpisnikom, da bi bili kriti proti vsakemu riziku, ki bi nastal v slučaju poslabšanja naše današnje valute, ali istočasno bi imel to posledico zanje, da ne bi bili deležni dobička vsled eventualnega zboljšanja naše valute.

Optimizem glede zboljšanja naše valute je pa po našem mnenju več kot opravičen. Vsi oni, ki verujejo v bodočnost naše valute, ne bi imeli nikakega interesa, da danes plačajo za zlato valuto večjo množino današnjih kron, kot bi jim bilo plačati v dognednem času za isto. Da bi se tudi takim omogočilo podpisovanje državnega posojila, naj bi se vsopredno z obveznicami, plačljivimi in povračljivimi v zlatu, razpisalo tudi državno posojilo v današnjih papirnatih kronah oz. dinarjih, ki bi nudilo podpisnikom, ki zaupajo gospodarskemu razvoju naše države in doslednemu zboljšanju naše valute, vse koristi, ki morajo nastati vsled tega zboljšanja.

S tema dvema načinoma posojil bi bilo ustrezno podpisnikom pesimistom in optimistom glede naše valute. Praktično bi stvar izgledala tako: Danes velja zlat dinar okoli 7 dinarjev v bankovcih oz. 28 kron v bankovcih. Podpisnik 100 dinarske obveznice bi moral plačati za njo 2800 kron v bankovcih ter bi v svojem času prejel vrnjenih 100 zlatih dinarjev, naj bi vrednost dinarskih oz. kronskih bankovcev zrasla ali padla. V prvem slučaju bi imel zgubo, v drugem pa ne zgube ne dobička. Podpisnik posojila v dinarskih oz. kronskih bankovcih bi plačal za 100 dinarsko obveznico seveda 100 dinarjev v dinarskih oz. kronskih bankovcih. Ako bi vrednost naše današnje valute zrasla, bi prejel posojilo vrnjeno v boljši valuti, torej recimo 2krat, 3krat in, ako bi naša valuta prišla do normalne predvojnne vrednosti, 20krat toliko vrednost. Nasprotno bi podpisniki posojila v kronskih oz. dinarskih bankovcih bili v povračilu na zgubi, ako bi tečaj naših bankovcev še nadalje padal, kar pa ni verjetno.

Na vsak način bi bilo izdajanje državnega posojila v omenjenih dveh oblikah zanimiv poskus, ki bi podal verno sliko zaupanja državljanov do gospodarske moči naše države ter bi po našem mnenju že to, da bi se dala podpisnikom možnost, da se odločijo za eno ali drugo obliko, uplivalo ugodno na njihovo odločitve, t. j. v prilog podpisovanja posojila v dinarskih oz. kronskih bankovcih, s čemur bi bil istočasno povzdignjen državni kredit na znotraj in na zunan.

+ Promet bankovcev Narodne banke SHS je znašal 15. t. m. 3.697.458.180 dinarjev. Od 8. do 15. t. m. se je zmanjšal za 15 milijonov 209730 dinarjev.

+ Promet na beograjski borzi v letu 1920 je znašal 642.723.358,03 dinarja, bil je torej za 490.886.318,77 dinarja večji, nego leta 1919. Devizni promet je znašal 322 milijona 366.13088, a valutni promet 311 milijonov 80.069,65 dinarja. Čisti dobiček beograjske borze znaša 349.382,12 dinarja, t. j. desetkrat več nego v letu 1919. Število članov borze je bilo 355.

+ Trgovinska pogajanja z Italijo prekinjena. Kakor se poroča iz Beograda, so se pogajanja za trgovinsko pogodbo z Italijo prekinila. Oficijozna izjava naše komisije pravi, da je italijanska delegacija predložila svoj načrt, na katerega naši delegati brez študija potom zasljanja strokovnjakov ne morejo dati odgovora, ki bi mogel otvoriti pogajanja. Upamo, da bodo naši strokovnjaki temeljito preštudirali italijanske zahteve po ribarenju v naših vodah, po plovidbi ob naši obali in drugih koncesijah, ter jih odločno zavrnili. Mi Italije in njenih malovrednih industrijskih izdelkov ter južnega sadja ne potrebujemo. Ako bodo hoteli redno izmenjati blaga z nami, se bodo morali postaviti že na drugo stališče, ki bo za nas sprejemljivo.

+ Vzpostavitev prometa z otokoma Krkom in Rabom. Parobrodna družba Ungaro-Croata je zopet vzpostavila parobrodno zvezo s Krkom in Rabom, 28. t. m. ob 10. uri dop. bo odplul prvi parobrod iz Bakra, ki bo poleg potnikov vozil tudi blago za Omišal, Njivice, Malinska in druge kraje omenjenih otokov.

+ Uvoz naše živine v Italijo samo potom dovoljenja italijanskega trgovinskega ministrstva. Italija je prepovedala svobodno uvoz živine iz naše države. Živino moremo uvažati trgovci samo potom dovoljenja od italijanskega trgovinskega ministra.

+ Prva sremska tvornica za vozove se je osnovala nedavno v Vukovaru z delniško glanico 1.200.000 K. Izdelovala bo lahke vozove za poljedelsko uporabo, težke vozove za industrijske svrhe in lahke vozove ameriškega tipa za vožnjo.

+ Zlatarsko tovarno Pacchiallo v Celju je te dni kupil konzorcij ljubljanskih in zagrebških bank za 6.000.000 kron. Tovarno nameravajo razširiti in povečati obrat. — Dalje je isti bančni konzorcij kupil — kakor čujemo, tudi hišo barvarja Fačeka v Gosposki ulici, katero namerava menda vporabiti za stanovanja svojih uslužbencev.

+ Prvo jugoslovansko tovarno tehnic si je moderno opremil g. I. Rebek v Celju.

★

+ Povišanje voznih pristojbin za prtljago, pse in ekspressno blago na luksuznih vlakih. Od 1. maja se zvišajo vozne cene in vozne pristojbine za prtljago, pse in ekspressno blago na luksuznih vlakih (simplonski orijent-ekspres) za 25%.

+ Zakaj se je dvignila madžarska krona. Po neki vesti iz Budimpešte se je madžarska krona tako zelo popravila vsled delovanja finančnega ministra Hegedüsa, ki je dovolil svobodno trgovino s poljedelskimi produkti, ukinil nadaljnje tiskanje bankovcev, dosegel v državnem proračunu ravnotežje in v Nemčiji uspešno izvedel nekaj finančnih operacij. Obenem z izboljšanjem valute so padle tudi cene. Zlasti cene poljedelskih produktov so se precej znižale.

+ Avstrijska alpinska montanska družba se je obrnila na trgovinskega ministra s prošnjo, naj se na iz Nemčije uvoženo železnino naloži 33% carina, da se s tem varuje domača industrija.

+ Spojitve dveh dunajskih velebank, in sicer banke »Union« ter »Bodenkreditbank« se izvrši v najkrajšem času.

+ Tovarne za volneno blago v Lodzu producirajo sedaj mesečno blaga v vrednosti 10 milijard poljskih mark. Poljska porabi od tega pet do šest milijard mesečno, ostale količine pa se lahko izvažajo v inozemstvo.

Dnevne vesti.

— Občni zbor Kmetijske družbe za Slovenijo se vrši jutri, dne 28. t. m. v Ljubljani. Dolžnost vseh delegatov, ki želijo, naj postane Kmetijska družba zopet zdrava in krepka opora napredujočemu kmetijs. u. je priti na občni zbor ter oddati glasovnice za kandidate S. K. S. Delegati, ki niso dobili volilnih legitimacij po pošti, dobe iste pred občnim zborom tu v Ljubljani.

— Čehoslovaško - jugoslovenska Liga. V Beogradu se mudi sedaj znani prijatelj Jugoslovanov prof. dr. Pata kot zastopnik čehoslovaško-jugoslovenske lige, da zainteresira beograjske kulturne kroge za to Ligo. Na sestanku kulturnih delavcev, ki se je vršil 20. t. m. v beograjskem vseučilišču, se je sklenilo, da se osnuje tudi v Beogradu enaka organizacija, kot že obstoja v Pragi. V pripravljalnem odboru za ustanovitev čehoslovaško - jugoslovenske Lige se nahaja mnogo odličnih osebnosti. Upamo, da se bo tudi v Ljubljani kmalu osnovala taka organizacija za gojitev kulturnih stikov z našimi severnimi brati!

— Zborovanje štajerskih zdravnikov. Kakor smo že poročali, se je vršil 22. t. m. v Mariboru sestanek zdravnikov iz raznih krajev Štajerske, ki je imel namen združiti vse zdravnike štajerskega okrožja v enotno družbo. Na sestanku se je pokazala velika nezadovoljnost, ki vlada med štajerskimi zdravniki z ozirom na nastop ljubljanskih tovarišev ob priliki volitve sanitetnega šefa. Vobče se je slišalo, da je imela ta volitev popolnoma lokalni značaj, ker se niso upoštevali upravljene želje zdravnikov na deželi, zlasti na Štajerskem. O tem vlevaženem vprašanju bi morali glasovati potem na dom dostavljenih glasovnic vsi zdravniki v Sloveniji, ker edino v tem slučaju bi prišla prava volja zdravnikov od izraza. Ta zabava je tembolj utemeljena, ker imamo v volitvi višjega šolskega sveta prejedice, ki je pokazal, da je ta način glasovanja edino pravičen in brez velikih težko izvedljiv.

— Polovične vožnje državnih uradnikov. Ministrstvo saobračaja izdeluje pravilnik, po katerem dobe državni uradniki zase in za enega člana rodne pravico do polovične vožnje na državnih železnicah trikrat na leto.

— Prometne omejitve. Obratno ravnanje Južne železnice objavlja: Zaradi izbruha železničarske stavke v Julijski Benečiji izostane od danes naprej brzovlaka št. 14a in 15a. Naši osebni vlaki vozijo samo do Rakeka, oziroma iz Rakeka. Vse tovorni in osebni promet v Italijo je ustavljen.

— Vrnitev naših fantov iz Rusije. Po beograjskih poročilih se bodo naši fantje, ki so bili v Vladivostoku, v kratkem vrnili na dveh ladajah preko Trsta v domovino. Za one, ki so še v Sibiriji, je Rdeči križ podvel vse potrebne korake, da se čimprej in po najkrajši poti vrnejo domov.

— Umrl je 25. t. m. v Osijeku znani tenorist Stanislav Jastrzebsky. Pokojnik je bil dolgoleten član zagrebške a predtem naše opere. Lahka mu zemlja!

— Kraljevski dvor v Zagrebu. Ministrski svet je sklenil, da kupi v gornjem mestu od delniške družbe Bric prostor za kraljevski dvor.

— Kako se bo razdelil papežev dar? Papež je izročil ljubljanskemu škofu 50.000 hr., da jih razdeli med revne vpokojence južne železnice. Upamo, da se pri tem ne bo gledalo na politično mišljenje, temuč le edino na potrebo.

— Premestitev. Okrajni sodnik iz Gornje Radgone dr. Vratel je premeščen k mariborskemu okrajnemu sodišču. Na njegovo mesto pride okrajni sodnik dr. Fran Kovča iz Ilirske Bistrice.

— Akad. društvo »Triglav« v Zagrebu izreka vsem damam in gospodim, ki so s svojo poštrevnostjo, darovi in uslugami pripomogli k tako sijajnemu moralnemu in gnetnemu uspehu »Triglavanskega plesa« najiskrenejšo hvalo. — Odbor.

— Otroka se iščeta. Ob izbruhu italijanske vojske sta pribežala iz Nabrežine brčkone z drugimi begunci na Kranjsko ali na Štajersko 5 letna Jolanda in 4 letni Dante Malner. Njiju oče, poštni nadnik v Nabrežini, doma iz Loke pri Zidanem mostu, je baje umrl v vojni pri Lvovu. — Sedaj išče otroka njija mati Fani Malner, ki služi v Egiptu. Komur bi bilo kaj znano o otrokih, naj naznani to proti povrnitvi stroškov »Uradu za zaščito beguncev v Ljubljani« Turjaški trg 3.

— Hlad mož. Posestnikova žena Jera Alič iz Dobruj se je s svojim možem sprla. To je tega tako razjezilo, da je pograbil

kolec ter jo tako močno pretepel po glavi in životu, da so jo morali prepeljati v bolnico.

— Oglas. Uvedba selske službe. S 1. marcem t. l. se je uvedlo pri poštnem uradu Gorenji Logatec dostavljanje poštnih pošilk po selskem pismošči v sledečih krajih: I. okraj: Gorenja vas, Podstrmec, Gred in Klanec, II. okraj: Kelce in Grčarjevski vrh. Dostavljalo se bo v I. okraju vsak ponedeljek, sredo in petek, v II. okraju vsak torek, četrtek in soboto. —

Ljubljana.

— Slovnske odbornice Narodnega ženskega Saveza SHS vabijo slov. žensko na sestanek danes v sredo ob 4. pop. v prostorih Splošnega slov. ženskega društva, Rimska cesta 9, da podajo poročilo o svojem bivanju v Novem Sadu in Beogradu. Dobrodošle vse Slovenke, ki se zanimajo za skupno delo jugoslovenskega žensstva.

— Zaplenjeno meso. Na stojnici v Šolskem dvorcu je bilo zaplenjeno mesarici M. P. 11 kg govejega mesa, ker je bilo zelo smrdljivo in zdravju škodljivo.

— Nepošten sluga. Policija je aretirala bančnega slugo Alojzija Čunkarja, ker je pomeveril vsoto nad 13.000 K, ki mu je bila izročena za pošto. Pri njem so našli samo še okoli 4000 K.

— »Zeparje« na delu. Držni žepni tat je ukradel tapetnikemu valencu Alojziju Zadravcu v veliki gneči na Igrišu »Mirje« iz žepa 650 K. Tatu se niso izsledili.

— Ukradeni kolo. Slugi špeditijskega podjetja Balkan, Ivanu Furlianu, je ukradel neznan tat izpred glavne pošte črnoleskano kolo znamke »Puch« v vrednosti 2000 K.

— Nepoboljšljiva tatova. Ze 6krat predkaznovano Marijo Novak, ki je ogoljufala Antona Cizeja za 300, Franciško Godec za 135 in Ano Stupica za 9250 K, je obsojilo deželno sodišče na 2 meseca težke ječe.

— Pazite na podstrešja. Našo notico, objavljeno pod tem naslovom v nedeljski številki našega lista pojasnjujemo v toliko, da dimnikar Kernc, ki je osumljen tatvine ni identičen z dimnikarskim mojstrom gosp. Ivan Kerncem v Hilserjevi ul. 5.

— Podpornemu društvu slepih v Ljubljani so darovali: Zajc Egidij, Stožice kron 20.—, Neimenovani K 34, Pauschin Alojzij K 20.—, Schwenner L. K 20.—, Kalmus, Vidic in komp. K 20.—, Sušnik A. 40.— K, Jerala Franc je nabral v Prezrenju pri Podnartu K 79.—, Bernatovič Elza 50.— K, Ranti M. K 40.—, Magdič P. K 40.—, skupaj K 363.—

Maribor.

— Miren potek občinskih volitev v Mariboru. Občinske volitve v Mariboru so se vršile dopolne popolnoma mirno in brez vsakega incidenta. Udeležba je bila dopolne izredno velika.

— Žrtve alkohola. V petek, dne 22. t. m. se je v Gledališki ulici zgrudil vsled stradanja onemogli 56 letni čunjar Alojz Kotnik, ki se je že dalj časa potikal okoli brez stanovanja. Svoječas je bil orožniški stražmojster, ki je pa vsled pijančevanja bil odpuščen iz službe ter popolnoma propadel.

— Tatvina. V tovarni Halbert so poskušali dosedaj neznan vlomilec ukrasti večjo množino usnja, katerega vrednost se cenil na 23.000 K. Storilec se na sledu.

— Policijska kronika. Radj delomrznosti sta bila aretirana Vojislav Franc in Jakolč Pavel.

Celje.

— V celjskem mestnem gledališču se je v soboto in nedeljo pod vodstvom g. Kreča predstavljala tridejanska Julij Horstova veseloigra »Nebesa na zemlji«. Občinstvu se je s prireditvijo te zabavne igre nudilo mnogo neprisliljene zabave. Tudi igralci so se, kakor vedno, potrudili ter svoje vloge častno rešili.

— V celjskem gledališču igrajo v sredo 4. maja Cankarjevo farso »Pohujšanje v dolini šentflorjanski«, ki se je že lansko leto uprizorila s izvrstnim uspehom. Režijo vodi g. Stanko Gradšnik.

— Občinske volitve v celjski okolici se vrše 10. maja.

— Obrtno-nadaljevalna šola v Celju je v nedeljo 24. t. m. s povprečno dobrim uspehom končala svoje letošnje šolsko leto.

— Kongres rudarjev iz Slovenije se je vršil v nedeljo 24. t. m. v veliki dvorani hotela »Union« v Celju.

— Zlatarsko obrt nameravata povečati zlatarja in draguljarja brata Kutz. Sedaj imata svojo delavnico v Gosposki ulici, novo pa bosta otvorila v Okerju pri Celju.

— Novo knjižnico namerava v Celju ustanoviti neko društvo. Ali bi ne bilo bolje, da bi se, ker imamo itak že knjižnico v Narodnem domu, ista od vseh strani bolj podpirala, da bi postala potrebna odgovarjajoča kakor pa, da se ustanavlja nova.

— Na občinske reveže, ki stanujejo v mestni ubožnici za faru cerkvijo, so se sedaj pred volitvami naenkrat spomnili celjski demokrati. Ti reveži imajo v ubožnici pristo stanovanje. Podpore pa dobivajo od

mesta, recj in piši mesečno 20 kron. S tem zneskom se morajo ti reveži hraniti in oblačiti, kar je seve nemogoče.

Koroško.

— Koroški vilajet. Iz Tinj se nam poroča: Najemnik na humberškem gradu v Tinjah, Slovec Anton Krewalder silno trpi pod nemškim nasilstvom. Trikrat so ga Nemci že napadli in hudo pretepli. Prvič so ga od Heimatsdiensta najeti zločinci napadli na Ruštatu pri Velikovu ter mu ukradli ves denar. Potem so ga v bližini Raka v občini Važenberg napadli in pretepli. Pred gotovo smrtno ga je rešil Hinkov sin Fran Vernus, ki je prišel slučajno mimo. Pri tej priliki so tudi poškodovali Krewalderjevega konja in ranili hčerko, ki se je vozila z očetom. Tretjič pa je bil napaden v Tinjah in na glavi težko ranjen. Se sedaj čuti posledice pretepa.

— Zopet nekaj kulturnih činov. Antonu Mertl, rojenemu iz Libuč, ki ima že 6 let v najemu »Färpasovo bajto« v občini Ruda, je bilo odpovedano in mora do 24. aprila zapustiti kajžo. Imenovani ima družino. Pritožil se je že pri vseh oblastih, bil tudi pri odvniku dr. Martineku (ovca pri volku), a povsod brez uspeha. Za Slovence »Mieterschutzgesetz« ne eksistira. — K Jeri Pratneker v Vogrčah sta prišla 19. m. m. dva orožnika, jo obdolžila raznih dejanj in jo hotela kar v Jugoslavijo pregnati. Imenovala ju je »špicelna«. Zaradi tega je bila klicana k sodnji v Piberk, kjer je bila obsojena radi »Wachebeleidigung« na 13 dni zapora. — Pred kratkim je umrl Valentin Podgornik iz Vidrevasi, občina Blato, ker si je pri kolini svinj na Komeinu zastrupil kri. Nasprotniki sedaj trdijo, da je umrl vsled nasilstva od strani Slovencev, in sicer radi tega ker so ga »Sokolci« dan po plebsitu pretepli. Član »Heimatsdiensta« bivši učitelj Valentin Paulitsch v Nončivasi, je to trdil v svojem nagrobnem govoru in ob ti priliki razlil nad Slovence vso jezo. — Posestnik Marijo Cirgo iz Vober so 6. marca nemškutariji vlačili v sracji ponoči po vasi in jo pretepli. Isto noč so pobili okna pri Jožetu Rajner p. d. Melherju v Vobrah, na velikonočni ponedeljek pa pri Katarini Muhar p. d. Gröšinger v Vobrah.

— Tije. Življenje za Slovence v Tinjah postaja od dne do dne bolj nezno. Ne samo, da trpijo vsled nsovanja od strani Nemcev, ampak tudi pretepi Slovencev so na dnevnem redu. Tako je n. pr. krojačeva žena Černutova iz Tinj v prodajalni Pauš napadla Jožefa N. stanujočo v kaplaniji v Tinjah, jo vrgla na tla, jo suvala z nogami in vlekla za lase. Jožefa N. je morala pobegniti. Pri Hafnerju so pobili vse šipe. Ker je vzel posestnik Janez Sušec, p. d. Ukež v Brankovci otroke Pavla Miglarja, kateremu so Heimatsdienstlerji že požgali dve posestvi, k sebi, mu zločinci grozijo, da bodo tudi njegovo hišo zapalili. Že poprej vedno naznanjajo posameznim, kjer potem res gori. Temu je tudi vzrok, da se Slovenci v občini Važenberg ne bodo udeležili občinskih volitev, ker se vsak boji požiga po Heimatsdienstu.

— Novo glasilo »Heimatsdienst«. V Celovcu je začel izhajati list »Deutsches Südländ« kot glasilo »Heimatsdiensta«. Urednik mu je učitelj Perkonig. V programu ima list, vzdrževati vezi z Južno Tirolsko, Kanalsko in Mežiško dolino, t. j. z ozemljem ki je bilo priklopljeno tujim državam. Avstrija si mora ohraniti pravico do teh dežel ter vzbujati v Nemčiji in inozemstvu splošno zanimanje za ozemlje, katerega odvzetje pomeni za Nemce veliko krivico (!)

— Zveza slovenskih zadrug se je ustanovila za Koroški.

Primorje.

— Slovenski kandidati na Goriškem in v Trstu za rinski parlament so sledeči: dr. Jos. Wilfan, Virgilij Šček, dr. K. Podgornik, Jos. Lavrenčič iz Postojne in Fr. Poljanec iz Idrije. Goriško volilno okrožje obsega tudi Kanalsko dolino na Koroškem in podjarmljeni del Kranjske. Za Trst so slovenski kandidati dr. Edv. Slavik, Mat. Jos. Zlobec, Iv. Kluder in Hinko Pertot.

— Jugoslovenska narodna stranka pridno prireja shode po deželi za predstojče volitve. Na vseh shodih se naglašja potreba narodne discipline. Jugoslovenske vrste so strnjene ter vlada splošno prepričanje, da bo izid volitev za naše ljudstvo časten.

— Odmev italijanske kulture. V Gorici imajo v preiskovalnem zaporu pet detomorilk, ki so vse hčerke slovenskih kmetijskih staršev, a večino-

ma zapeljane po sladkih italijanskih voljakih in orožnikih.

— Umor otroka. V Trstu je Iv. Zolli umoril 10 mesečnega otroka svoje priljezne Ide Constantini na ta način, da je v materialni odsotnosti z obema rokama stisnil otroku glavo. Umor je bil najbrž med obema dogovorjen.

Gledališče in glasba.

— Glasbena Matica. Opozarja svoje člane na izredni občni zbor, ki se vrši danes 27. aprila ob 8. večer v dvorani Glasbene Matice v Vegovi ulici. Dnevni red obsega: poročanje konservatorija in glasbene šole. Z ozirom na važne zadeve prosi odbor občanov udeležbe.

— Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« priredi v nedeljo 1. maja 1921 ob 4. uri popoldne v Sokolskem domu na Viču svoj koncert.

Znanost in umetnost.

— Dr. Ljudevit Pivko: Dramatsko pesništvo. »Slovenska Šolska Matica« je izdala to knjigo, ki izpolni občutno vrzel v naši literaturi in dramatik. Pisatelj razpravlja o dramatik vobče, o dramatskih snoveh ter ustroju drame. Na koncu kratko obravnava opero in opereto. Knjigo toplo priporočamo!

— »Ljubljanski Zvon« št. 4 ima sledečo vsebino: Pavel Golia: Iz knjige: »Večerna pesmarica«. — Ivan Albrecht: Od vsega, kar življenje nudi. — Ivo Sorli: Zgodbe o nekaterih krščanskih čednostih in nečednostih. — Stano Kosovel: Vizija. — Dr. Ivan Prijatelj: Duševni profili naših preporoditeljev. — Pastuškin: Ljubosumna. — Ivan Zorec: Njena pot, Franjo Roš: Beseda. — Dr. France Goršič: Keber contra Mazovca in ančija. — D. D.: Ecce homo! — Katul: Après nous le déluge. — L. Kuhar: Borba. — Marija Kmetova: Karikature. — Pastuškin: Zamišljena. — Književna poročila. J.-k.: Ivan Zorec: Pomenki. — Miran Jarc: Pesmi Vojislava I. ilica mladega. — Miran Jarc: Vojislav I. ilic-Mladi: Antologija srpske lirike od Branka do danes. — Ivan Zorec: Josip Kosor: Požar strasti. — J. A. G.: Wendel, Hermann: Aus dem südslavischen Risorgimento. — Kronika: Dr. Ivan Oražen. — Nove knjige.

Pokrajina.

— Shod NSS v Zagorju. V nedeljo se je vršil shod naše stranke, ki je vzlic temu da se vsled nesporazumljenja in neprilicovanega zadržka govornika iz Lj. ni mogel vršiti ob napovedani uri, krasno uspel. Ob pol 4. pop. se je zbralo, kakor hitro se je zagnalo, da se je pribral delegat iz Ljubljane, čez sto somišljenikov. Predsednik kraj. org., ki je otvoril v navzočnosti vladnega zastopnika zborovanje, razvil komunalni program za Zagorje ter podal ob burnem pritrevanju za svoja izvajanja besedo delegatu iz Ljubljane, ki je podal v enournem jedrnatem govoru politični in gospodarski program narodno-socialistične stranke, ter ga primerjal s programi vseh obstoječih strank. Na podlagi neoporečnih izjavanj je dokazal, da je edino NSS stranka, ki more in hoče z vsemi zakonitimi sredstvi pripeljati slovenski proletarijat na ono socialno stopnjo, katera mu pritiče kot poštenemu članu človeške družbe. K sklepnim besedam je pozval vse navzoče na podvojeno delo za stranko, da si bo že pri teh volitvah pridobil slovenski delavec tisto moč in respekt, ki mu kot narodnemu delavcu v Zagorju tudi gre. Burno odobravanje je sledilo njegovim izjavljanjem. Po raznih pojasnilih, ki so se z odobravanjem vzela na znanje, je predsednik zaključil zelo dobro uspel shod.

— Ptič. Prejeli smo: O razmerah v tovarni za usnje »Petovija« nam prihajajo utemeljene pritožbe. Za ravnatelja ima tovarna dunajskega žida Ultingerja, ki je zagrižen Nemec. Vodka čevljarne je neki Hoffmann iz Nemčije. Ta dva Nemca imata vso oblast nad delavci. Slovenski delavci dobivajo 4—5 K za uro, nemški delavci pa 11—14 K. Nedavno so odpustili 25 delavcev, same Slovence, a nobenega Nemca z motivacije, da niso sposobni. Slovencev nalaše, ne pripustijo k strojem, da bi se izurili za boljše službe. Potem imajo nemški močnejši izgovor, da Slovenci niso sposobni. Ravno sedaj se govori, da bo naša država naročila več 100.000 parov čevljev v tej tovarni, kjer so uslužbeni na vodilnih mestih tuji, ki širijo protidrjavno agitacijo ter povsod odkrito nastopajo proti Slovincem. Merodajni krogi naj opozore na to naše državne krmljarje.

— Ptič. Za ptujski politični okraj se snuje podružnica »Slovenskega lovskega društva v Ljubljani«. Pripravljalni odbor poziva vse gg. lovce in ljubitelje lovskega športa, da se zanesljivo udeležijo ustanovnega občnega zbora, ki se vrši dne 16. maja 1921 v Narodnem domu v Ptuj ob 11. dopoldne.

— Šostanj. Dne 21. t. m. je bil tukaj pogreb pravoslavne visokošolca, ki je umrl v zdravilišču Topolnica, sina nekoga univerzitetnega profesorja iz Beograda. Fanačni župnik Atteneđer mu je odkazal na

pokopališču prostor v kotu za samomorilca. Brez komentarja!

— Zg. Poljskava. Tukajšnje graščinsko veleposredstvo se je razdelilo v smislu agrarne reforme, toda skrajno krivično. Razdeljevala sta Ig. Petrovič in oskrbnik Gašper, a oziroma sta se le na svoje prišče. Zemljo so dobili taki, ki jo že imajo 5—15 oralov in še zraven kako obrt, drugi pa, ki sploh nimajo svojega sveta ali kvečjemu kak orl so pa bili popolnoma prezrti. Zakaj ne vodijo gg. od agrarnega ravnateljstva sami tako važne razdelitve, da bi šlo po pravici?

— Prevalje. Zadnje nedeljo se je zatekel iz Avstrije v Mežiško dolino nemški kanarček ter prepeval svojo melodijo »Deutschland über Alles« v Ladinekovl hiši v Prevaljah. Nemška melodija je brž privabila v hišo več nemškutarskih kalinov. Skupno žvrgolenje pa so zaslišali ptiči Sokoli ter razgnali koncert. Kanarček je prišel v kletko, kjer bo zobal ričet, a tudi našim kalinom bodo oblasti pristigle peruti.

— Apače. Nemški župnik se odpravlja na odhod, zato je dal posekati celi gozd, ki je župnijska last. Kako morejo to naše oblasti mirno gledati? Župnik je tako velik sovražnik Slovencev, da je izjavil napram neki Slovenki, ki ga je prosila, naj ji prodaja nekaj drv, da za Slovence nima drv, temveč jih bo prodal le Nemcem.

— Mežica. Nedavno je bil v »Koroški« dr. movini članek, katerega pisec je brezdomno v dobri zvezi z zloglasnim »Heimatsdienstom« in eden izmed tukajšnjih nemškutarij. V tem članku navaja med drugim tudi besede, kakor »vsemogočni Sbi zatirajo ubogo ljudstvo, ubogi trpin, sokolajski-uzmivci itd. Pisec tega nesramnega članka je že radi političnih prestopkov kaznovan, pa vedno še ne miruje. Jasiravno hud nemščur, nosi na cesti srbsko vojaško čopico in seveda tako veliko, da mu seza preko nšes in z namenom, da bi smešil naše vojaštvo. V nekem svojem pismu, s katerim je zaprosil za službo, je jasno zagrozil, da ako mu ne dajo tukaj službe, bo primoran vstopiti tje, kjer ga že pričakujejo in ga k temu pripravljajo. Ali ne bi bilo dobro takšnemu človeku posvetiti malo več pozornosti, da se ne bi več drznili blatiti naše vojaštvo itd., in kar bi bilo v obmejnih krajih zelo potrebno?

— Gor. Jezero pri Rakeku. 7. t. m. ponoči je ustavila finančna kontrola večjo skupino oboroženih tihotapcev, ki so bili vlomili v hlev gostilničarja Jurjeviča v Lazah ter odpeljali 1 kravo in telico. Tihotapci so začeli na finančno stražnika streljati; vendar se je pa tema posrečilo pogati vlomilce v beg ter sta vrnila ukradeni živino lastniku. — Zadnje čase je bilo na italijanski meji več takih slučajev, da je morala finančna kontrola rabiti orožje proti nasilnim tihotapcem. Vsa čast vrlim finančnim stražnikom, ki kljub velikim nevarnostim vestno vrše svojo službo.

— Suhorje. Imeli smo lepe solčne dni tedna za tednom, tako da smo se že bali suše ter si želeli dežja. Sedaj pa smo dobili še preveč dežja pa še sneg za nameček, katerega smo se zelo ustrašili, ker je napravil precej škode na drevu. — Od tu še ni popolnoma prenehalo romanje v Ameriko, dasi ne prihajajo nič vesela poročila o tankajšnjih delavskih razmerah. — Tudi Radičev republikanski duh še ni popolnoma izginil med našimi ljudmi. Vendar se že vidi, da pojema, kar vsak zaveden Slovenec z veseljem pozdravlja. Rogovilež Radič je dovolj zmešal glave lrvaskim kmetom in ni treba, da bi jih še slovenskim.

— Kočevje. Prejeli smo: »Genossenschaft« in njegov urednik, ki vse vidita in kritizirata, tudi stvari, ki ne spadajo v njihov delokrog, gotovo ne vesta, da imata pred svojim pragom največ smeti. Če je članom zadruga znano, kje se nahajata stiskalnica za seno in plug za oranje krompirja, ki je zadruga last, gotovo ne bodo izrekli predsedniku pri obnem zboru zapuščice. Vsakdo pa, ki vidi, kje leži mlina za sadje, ne bo pil več sadnega mošta, ki bo prišel iz omenjenega mlina. Svetujemo torej predsedniku, naj se briga za zadrugo, ne pa za stvari, ki ga nič ne brigajo, kakor občinske volitve itd.

— Kranj. Nedavno je poročal »Slovenec« norčavo, da SKS kandidira znanega Rebola kot poverjenika za uk in bogočastje. Menda iz hvalčnosti za to neslano šalo je Rebol sedaj predsedal ter agitiral za klerikalno stranko, samo da bi prišel do odborniškega mesta pri občini. SKS, z njim ničesar ne izgubi.

Drobiž.

— Zaklad v jezernu. Poljski listi poročajo, da so pri Vilni našli načrt jezera, v katerega je dal Napoleon pri begu z Ruskega potopiti svoj vojni zaklad t. j. 40.000.000 frankov in zlatu. Že pred vojno so francoski častniki stikali za zakladom v raznih jezerih okoli Vilne, ali njih trud je bil zaman. O zakladu je poročal Pilsudski francoski vladik, ko je bil v Parizu. Na obrežju omenjenega jezera se že delajo priprave, da bodo dvignili zaklad iz vodnih globin.

A. K. Green: Nevestina skrivnost.

(Dalje.)

V pisnih gospe Farleyeve se namigava tuintam, da se je manjšrečna hči večkrat hudovala nad usodo, zakaj da je obsela njeno sestro ne le z minljivimi blagimi, marveč tudi z vsemi zakladi ljubezni; vendar pa se zdi, da ni nikoli odnehala v svoji marljivosti in požrtvovalni skrbi, s katero je obdajala mater. Tako je končno napočil dan, ki je povzročil popolno izpremembo v življenju vseh treh in rodil nazadnje — še vedno nepojasnjeno žaloigro, katero smo doživeli. Gospa Farleyeva je prelomila prisego, ki jo je držala toliko let, in se dala spoznati Genovefi kot njena resnična mati. Mildred je pri tem prevzela vlogo posredovalke; posetila je sestro s pretvezo, da jo hoče prositi dela. O nadaljnjih dogodkih vem le malo gotovega. Ohranjeno je le še eno pismo gospe Farleyeve, ki ga je pisala kratko pred svojo smrtjo; v pretrganih stavkih izraža svojo neizmereno radost, da ji je bilo vendar že dodeljeno pritisniti ljubljeno Genovefo na svoje srce. Pri sestanku z mlado šiviljo, o katerem nama je pravila vaša gospa soproga, se je najbrže zgodilo tisto razodetje, ki je privedlo imenitno gospodično drugi dan k postelji siromašne bolnice. V hiši gospe Olneyeve se še spominjajo, kako se je nekega dne pripeljala dama v fini obleki in z gostim pajčolanom na obrazu ter šla naravnost v sobo gospe Farleyeve, čes, da si hoče umeriti obleko. Ostala je tam več ur, tako da je zbudil njen poset veliko začudenje. Še večkrat, med boleznijo gospe Farleyeve in tudi po

njeni smrti, se je ustavila sijajna kosiča pred hišnimi vrati, a vedno le za malo časa. Nepotrebne govorice o tem pa so potihnile, ko ni čakala radovednost ničesar, kar bi jo bilo zadovoljilo.

Detektiv je umolknil; njegovo poročilo je bilo očitno pri kraju. Kameron se je zdrznil, pogledal pripovedovalca in vprašal s čudnim poudarkom:

Ali veste, če se je na svojih posetih pri materi katerikoli sestrata z doktorjem Molesworthom?

Ta vidik je bil Grycu docela nov. Osuplo je vzdignil oči.

Naša poizvedovanja še niso končana, je rekel zamišljeno.

Potemtakem vam niti dejstvo, da je moja žena sestra dekleta, ki je umrlo v njeni sobi, še ne zadošča v dokaz, da ni mogla zakriniti njene smrti? je vprašal Kameron strastno.

Njen samomor se zdi spričo tega manj neverjeten, je odgovoril Gryce; sestra je pač laglje vedela, kaj hranil gospodična Gretorexova v svoji skrinjici za dragulje, nego uboga šivilja. Toda —

Povsem zadovoljni vendar še niste, ga je prekinil doktor, čeprav si je samomor baš tako lahko razložiti, kakor je težko najti razlog za umor.

Sam bi bil vesel, ako bi bil primoran se odreči vsakateremu dvomu — že zato, ker bi mogel potem okrajšati vaš mučni položaj. V dokaz sem pripravljen preračunati z vami podrobno ves slučaj. Ali se vam zdi na primer strah, ki je pobelil lase vaše soproge v eni noči ter storil, da se je zgrudila pri svojem zaslišanju nezavestna na tla, zadostno pojasnjen s tem, ker se je bala, da ne bi zvedeli vi njenih pravih rodbinskih razmer?

Doktor je molčal. Gryce pa je nadaljeval z malone očetovskim gla-

som: Pri izpolnjevanju svojih stanovskih dolžnosti sem spoznal ženske v najrazličnejših življenjskih položajih, videl jih v slehernem razburjenju srca, v ljubezni, sovraštvu, radosti in obupu. Njih gibna nava se lahko dolgo pretvarja ter skriva in prenese marsikaj; podleže navadno šele tedaj, kadar ne vidi več nikaškega sredstva, da bi ostala strašna skrivnost še nadalje pokopana v njihovih prsih. Da hrani vaša soproga v sebi takšno skrivnost, sem prepričan. Dokler ne vem z gotovostjo, da je pomen skrivnosti kak drug, morem le smatrati, da je — namenoma ali ne namenoma — vzela Mildredi Farleyevi življenje.

Morda je bil pri teh besedah detektivov namen, prepričati se o najnotranjih mislih doktorja Kamerona. Ako je meril na to, se mu je posrečilo imenitno.

Doktor se je nehote zdrznil ter vzkliknil s silnim razburjenjem: Dobro, pa vedite še vi, magari če žrtvujem poslednji ostanek ponosa. Življenje bi dal, da jo rešim; v njeno rešitev vam hočem razodeti njeno skrivnost.

Govorite! je rekel detektiv, in bodite prepričani, da ne zve razen mene in nadzornika nihče ničesar — kvečjemu, ako bi molčanje nasprotovalo najini dolžnosti.

Mali oglasi. Prodaja se:

SVILEN IN KREP PAPIR VSEH VRST.
Žice za rože in cvetlice vse številke. Perje za rože vse vrste. Vence in šopke za neveste in birmance. Svilene trakove vse barve in širine. Cigaretelni papir: Olleschau z vojakom in tičem z vođenim tiskom. Abadie, Golub, Altesse itd. Stročnice št. 2 in 3. Razpošilja papirnice J. Uran, Ljubljana, Mestni trg 11. 725

JUGOSLAVIJA — LJUBLJANA

Dve hiši z gospodarskim poslopjem, z ali brez zemljišča, pripravne za vsako obrt, tik državne ceste v zelo prometnem kraju, se prodajo. Dalje ena kobilica 16 pesti visoka, 7 let stara, kost. barve, izvrstna za vsako vožnjo. Pojasnila pri A. Laurič-Planina pri Rakcu. 728

SLADKOR AMERIKANSKI

okrog 1 vagon ali tudi v manjših množinah odda po ugodni ceni Gospodarska poslovilnica drž. žel. Ljubljana, drž. kol. Se tudi odpošlje po naročilu. 729

MILO

pralno in toaletno ter kremo za čevlje mudi po najnižjih cenah Osvald Dobeic, Ljubljana, Sv. Jakoba trg 9. 730

UGODNA PRILIKA

Hiša enonadstropna z lepim vrtom se prodaja. Naslov pove uprava »Jugoslavije«. 731

SUKANEC

žimnate rezalke, kvačkanec in otroče sesalke priporoča Osvald Dobeic, Ljubljana, Sv. Jakoba trg 9. 732

PRODA SE TAKOJ

ca dva vagona goveje živine dobro rejene 3 konji, srednji za težke in lahke vožnje, 6 vagonov bukovega in gabrovega oglja. Suho, prima, naslov se izve pri upravnistvu Jugoslavije. 723

HIŠA NA PRAGERSKEM

7 min. od žel. kolodvora, s štirimi sobami in malim vrtom, zidana z opeko, krita, stavljena leta 1912, se za 10.000 dinarjev prodaja. Pojasnila daje Alojz Luršak, gostilničar na Pragerskem. 707

POSESTVO

64 oralov zemlje, graščinico ter Fundusom 1.800.000 K, posestva od 4 do 400 oralov, vila z 10 sobami takojšnja uselitev, potem hiša, krasno zidana gostilna, hotel, mlin, trgovska hiša se prodajo potom pisarne Zagorski, Maribor, Barvarska ulica 3. 721

PISALNI STROJ

jako dobro ohranjen. Ogleda se v upravnistvu. 694

DUNAJSKI KVAS

znamke: Kufiner, Adler, Reindorfer & Markus-kvas, kakor tudi vsakovrstno južno sadje in specerijsko dobavi najceneje J. Roy, Maribor, Glavni trg 3. 695

ČISTO SVINJSKO MAST

doma topljeno, razpošilja in ponudbe sprejema od 50 kg naprej po najnižji dnevni ceni tvrdka Janko Popovič, Ljubljana, 211

PRODA SE:

Kompleten »Valvazor«, Cena in na ogled v upravi lista.

VEČ ZABOJEV

velikih starih. Cena in naslov v upravnistvu Jugoslavije. 644

PRODAJA KOČIJE!!!

Proda se iz proste roke krasna skoraj nova, popolnoma izborna ohranjena kočija. Cenjene ponudbe prosim na upravnistvo Jugoslavije pod »kočija«.

Službe:

POTNIK

zanesljiv, ki ima že prakso v vinski trgovini se takoj sprejme. Pismene ponudbe na upravnistvo pod »Vino«. 723

TRGOVSKA MOČ

popolnoma večša v papirni stroki, ki ima tudi veselje do knjigarne, se sprejme s l. ali 15. majem pri Vilko Weigl v Mariboru.

MLAD NATAKAR

spreten in marljiv s 3 letnimi spričevali, želi službe v kavarni najraje kje na letovišču. Ponudbe na upravnistvo Jugoslavije pod »natakar«. 715

Razno:

Priporoča se prvovrstni atelje za črkostkarkstvo FILIP PRISTOV, hotel Malič Ljubljana.



ZLATOROG

Kdor ne veruje, naj se prepriča, da je „ZLATOROG-MILO“

po svoji kakovosti izdatno in v pralni zmožnosti nedosegljivo.

Glavno zastopstvo prve mariborske tovarne mila, prej C. BROS v Mariboru, za Kranjsko: R. BUNC in drug, Ljubljana, Gosposvetska c. 7.



ZLATOROG

Knjigovodja ali knjigovodkinjo
z večletno prakso, več vseh pisarniških del, se takoj sprejme. Plača, ev. cela oskrba v hiši po dogovoru. Istotam se sprejme izurjena stenografinja in strojevska, koja ima že kaj pisarniške prakse, ter skladiščnik. Pismene ponudbe z navedbo zahtev pod »JZL« na anončno ekspedicijo Al. Matelič, Ljubljana.

IVAN SAX, Ljubljana
Stari trg št. 8.
Trgovina z manufakturnim blagom in oblekami domačega izdelka priporoča po znižanih cenah.

Cigaretni papir
Olleschau, Riz Abadie, Altesse, Club in Ambor, nadalje razne stročnice kupite najceneje pri tvrdki
OSVALD DOBEIC, Ljubljana
Sv. Jakoba trg 9.

Prima angleški Kristal
„Boraks“
vsaka množina se dobi po K 31— franco skladišče. — Naročila na
PROMET
tehn. industr. podjetje d. z o. z.
Ljubljana, Gradišče 9/1.

Restavracija „Južni kolodvor“ Maribor.
Priporočam slavnemu občinstvu dobro domače vino in dobro kuhinjo po najnižjih cenah.
Franjo Stikler, restavrater.

Prvovrstnega knjigovodjo
samostojnega, izvežbanega v vseh panogah bančnega poslovanja išče velik zavod. Ponudbe z navedbo zahtevkov pod »Knjigovodja« do 5. maja 1921 na upravnistvo lista.

Kupi se motor
300 volt, 10 konjskih sil z 1200 do 1600 obratov na minuto. — Ponudbe pod »MOTOR« na upravnistvo »Jugoslavije«.
Proda se motor
220 volt, 8 konjskih sil s 600 obratov na minuto. — Naslov pove upravnistvo »Jugoslavije«.

Zastopstvo največje dalmatinske tvornice
PORTLAND CEMENTA „SPLIT“
nudi vsako količino svojega prvovrstnega izdelka la marke »SALONA« po konkurenčnih cenah franko vagon poljubna postaja Slovenija.
Dr. FRAN JENKO, Import, LJUBLJANA,
Krekov trg št. 10, I. nadstropje, hodnik desno.

Radi opustitve tega predmeta se prodaja cela zaloga auto-gumi plaštev in cevi najboljših znamk vseh dimenzij po izredno nizki ceni
„PROMET“
tehn. industr. podjetje (dr. z o. z.)
LJUBLJANA, GRADIŠČE ŠT. 9 I.

Tovarna
JOS. REICH,
Ljubljana, Poljanski nasip 4.
Podružnica: Selenburgova ulica 4.
PODRUZNICE: **MARIBOR,** **NOVO MESTO,** **KOČEVJE**
Gospodarska ul. 38. Glavni trg. Štev. 39.

Kavarna „Central“
vsaki dan **KONCERT**
salonskega orkestra.
Začetek ob 8. zv. Vstop prost.

Priporočajo se sledeče domače tvrdke:

Avtogaraža
Popravila vseh strojev
Sušteršič & drug.

Kleparstvo
Teodor Korn, krovski in kleparski mojster, vpeljevalec vodovodov
Poljanska cesta št. 8.

Pisalni stroji
Kontrolne blagajne
prodaja in popravila
Franc Bar, Cankarjevo nabr. 5.

Skladišče, javno
Balkan, Dunajska cesta 33.

Skladišče, špedicijsko
Dunajska c. 33 (Telef. 366).

Spedicija
Uher J. & A. Selenburgova ul. 4.
Telefon št. 117.

Slikarstvo, pleskarstvo
Ivan Martinc, Poljanska c. 20.

Specialna trgovina
z juveli in zlatino
Lud. Cerne, Wolfova ulica 3.

Orodje in tehnične potreščine
Odon Kontny, tu, Kolodvorska ulica 37

Trgovina
s specerijskim in delikatesnim blagom
Janko Stupica, Sodna ulica.

s papirjem
Uranus, Mestni trg 11.

s pohištvo in mizarstvom
Franc Skafar, Rimska cesta 16.

s pisalnimi stroji
The Rex & Co., Selenburgova ulica št. 6.

s čevlji
Aleksander Oblat, Sv. Petra c. 28.

s specerijskim in kolonijalnim blagom
Hinko Stancer, Dunajska c. 10.

s specerijo, železnino in cementom
Alojzij Sušnik, Ljubljana, Zaloška cesta št. 31.

živalnih in pisalnih strojev in koles
Ivan Jax & sin, Dunajska c. 15.

z železnino na debelo in drobno
Breznik & Fritsch, Cankarjevo nabrežje št. 1.

z delikatesami in prekajevalnicami
J. Chalupnik, Stari trg 19.

z železnino
Erjavce & Turk, Valvazorjev trg 7, nasproti Križ. cerkve.

Arhitekt
Viljem Treco, Gosposvetska c. 10.

Fotografski atelje in povečevalni zavod
Franc Kunc, Wolfova ulica 6.

Slike za legitimacije
Hugon Hibšer, fotograf, Ljubljana, Valvazorjev trg št. 7, naspr. Križ. cerkve.